



*„Učitelé se v posledních měsících pozoruhodným způsobem přihlásily k mediálnímu proudu, jenž v mnohém koresponduje s obsahem dezinformačních zdrojů. V prvním případě dogmatickým popíráním vlivu lidské činnosti na klimatické změny, v případě druhém rozhovorem s člověkem, jenž systematicky šíří xenofobní postoje na základě vysoce manipulativních fabulací.“*

**EDUin se ohradil proti posledním dvěma článkům v Učitelkách novinách, které prokazatelně obsahem mystifikují své čtenáře v důležitých otázkách.**

**Krátce**

- Každý dolar investovaný do účasti sociálně vyloučených dětí v kvalitním předškolním vzdělávání se může během jejich života státu vrátit sedmkrát až desetkrát,“ vysvětluje sociolog Daniel Prokop na amerických výzkumech ekonoma Jamese Heckmana. Problémem podle Prokopa je neúčast malých dětí na předškolním vzdělávání kvůli socioekonomické situaci těchto rodin. [Prokop dále vyčísľuje](#), jak by pomohlo více investovat do prevence brzkých odchodů žáků ze škol pouze z odkladným vzděláním nebo jak by HDP pomohlo zvýšení finanční podpory učitelů. „Neřešení problémů, které mají velké odložené náklady, také zaplatit daňovými poplatníky, jen v budoucnosti,“ píše sociolog a dodává, že aktuálně prostředky chybí také kvůli podpoře spoření a různým daňovými slevám s nejistým prospěchem. Daniel Prokop vydal knihu [Slepé skvrny](#) (Host Brno) věnující se problematice chudoby, vzdělávání a populismu v České republice.
- Bude delší školní docházka? Řada dětí z chudých rodin míří častěji na pracák než do lavic „Pokud nebudou mít dokončenou ani základní školu, tak je můžeme requalifikovat od rána do večera, ale zaměstnavatelé je nechťejí,“ řekla ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová ve sněmovně s tím, že jsou tak tyto děti odsouzeny k doživotní chudobě. Problém se týká především krajů, kde je situace špatná i v jiných sociálních a ekonomických oblastech mimo samotné školství. Podle Maláčové je ve hře prodloužení povinné školní docházky.
- Maláčová chce rodičům záškoláků odebrat dávky na bydlení. Pirátka Richterová označila návrh za příšernost. „Navrhujeme maximální hranici sto zameškaných hodin za pololetí, ale nikoli ze zdravotních důvodů,“ sdělila Právu Maláčová, která očekává debatu s ministerstvem školství. „Někdy nejdou děti do školy opravdu proto, že nevstaly, ale jindy proto, že nemají na svačtinu, oběd či čisté oblečení. Jindy tam jdou, ale spí tam, protože v ubytovněch bývá v noci hluk a leckde i štípající štěnice,“ zdůrazňuje opoziční poslankyně Richterová a připomíná, že škola může omluvenku od lékaře žádat až po třídenní absenci a lékař nemá povinnost omluvenku dítěti potvrdit (Novinky.cz). EDUin upozorňuje, že silová politika, jakou představuje prodloužení povinné školní docházky nebo sledování docházky dětí, se vyhýbá kvalitnímu řešení mnohovrstevnatých problémů sociálně vyloučených, chudých a konkrétně romských rodin žijících v segregaci.
- Pomozte nám vybrat nejlepší inovaci ve vzdělávání. Cena EDUína představuje zajímavé projekty v českém formálním i neformálním vzdělávání. Pomozte nám vybrat ten nejlepší, udělte Cenu veřejnosti. [Hlasovat můžete do 22. ledna na webu ceny EDUína.](#)
- Nominujte inspirativního učitele na cenu Global Teacher Prize CR 2020. Ocenění sleduje odbornost pedagogů, individuální přístup k žákům, vytváření a používání inovativních učebních metod a zapojení učitelů do mimoškolních aktivit a odborné komunity. [Nominace jsou otevřeny do 28. února.](#)

**V souvislostech**

**MISTROVSKOU ZKOUŠKU NESTANDARDNĚ PŘIPRAVILO MINISTERSTVO PRŮMYSLU. VYPADL Z NÍ HLAVNÍ SLIB ZPŘÍSTUPNIT PROFESIONÁLŮM VYSOKÉ ŠKOLY**

Zavedení povinné matematiky jako součásti státní maturitní zkoušky v roce 2016 sebou přineslo [mnoho slibů](#). Jedním z těch méně nápadných byl slib, že [ministerstvo školství připraví](#) (HN) pro absolventy středních odborných učilišť a středních odborných škol tzv. mistrovské zkoušky. Ty měly sloužit jako jistá alternativa zkoušky maturitní a rovněž jako možná cesta ke vstupu na vysokou školu. K tomu však zatím nedošlo. Aktuální návrhy podoby mistrovské zkoušky – překvapivě – z pera Ministerstva průmyslu a obchodu zatím nenaznačují, že by zkouška měla být jakkoli zakotvena do struktury vzdělávacího systému v ČR. Navíc, předložená novela nemění školský zákon, kde by nová kvalifikace našla své přirozené místo, ale aktualizuje ten o Hospodářské a Agrární komoře.

**Měňavka mistrovská zkouška**

Závazek zavedení mistrovské zkoušky se poprvé výrazněji objevuje ve Strategii vzdělávací politiky do roku 2020, která byla v roce 2014 [schválena vládou](#) (Vzdělávání 2020). Přesné znění opatření strategie znělo: *“zavedením mistrovské zkoušky vytvořit formální předpoklady pro přístup absolventů oborů vzdělání s výučním listem k terciárnímu vzdělávání, zejména profesně zaměřenému”*. Strategie rovněž v jiném opatření upřesňovala, že by se možnost konání mistrovské zkoušky vztahovala především k absolventům oborů středního vzdělávání bez maturitní zkoušky, kteří by ji mohli skládat nejdříve 3-5 let po absolutoriu. Takový nástroj by mohl zrušit jedno slepé rameno českého vzdělávacího systému, nicméně nikdy přímo neřešil, jak rozhodnout řadu dalších potřebných znalostí a dovedností žádaných na vysokých školách.

Od listopadu 2017 připravuje Národní ústav pro vzdělávání projekt [Mistrovská zkouška](#) (NÚV), jehož cílem je vytvoření systému mistrovské zkoušky v ČR jako nástroje vzdělávání a uznávání řemeslného mistrovství v jednotlivých oborech. Jak ale uvádí nezávislé [vyhodnocení naplňování Strategie vzdělávací politiky do roku 2020](#) (Vzdělávání 2020) z konce roku 2017, MŠMT ve sledovaném období ustoupilo od zavedení mistrovské zkoušky jako formálního předpokladu pro přístup k terciárnímu vzdělávání. Přesto projekt realizovaný NÚV za 110 milionů korun stále běží a má končit příští rok. Fakt, že iniciativu vede především Ministerstvo průmyslu a obchodu nabízí otázku, zda došlo k dostatečnému využití výstupů projektu Mistrovská zkouška. Podle mluvčí resortu školství Anety Lednové je hotový kvalifikační a hodnotící standard manažerského minima, který by měl být součástí zkoušky. Nyní se budou zpracovávat programy dalšího vzdělávání a učební materiály pro přípravu uchazečů, řekla.

**Příjem pro komory, ztráta pro střední školství**

Ministr průmyslu Havlíček poslal na konci roku 2019 do [připomínkového řízení návrh zákona](#) (ODOK), jehož cílem je zavedení institutu mistrovské zkoušky v ČR. Vymezení zkoušky předkladatelem se může jevit jako [potenciální zdroj aktivit, příjmů](#) (Euro.cz) a relevance právě pro obě komory. Ministr Havlíček předně hovoří o zvýšení zájmu u mladých lidí jít studovat řemesla, ale je těžké si představit, že by nová kvalifikace v této podobě mohla zahýbat zájmem patnáctiletých jít na učiliště. Zato konkrétní je už částka 25 tisíc korun, která má být cenou výkonu zkoušky a příjmem komor. Poplatek by si mohl řemeslník odečíst z daní. Mistrovství v sobě již ve jméne nese určitou prestiž, kterou zástupci průmyslu i ministerstev chtějí vidět přenesenou i do praxe na řemeslném trhu. Ti, kteří budou mít mistrovský list, mají být poptávanější. Bude-li tomu tak, ukáže až praxe.

Patrně nejdůležitějším cílem mistrovské zkoušky byl její původní záměr umožnit vstup do terciálního vzdělávání. [Novela vysokoškolského zákona](#) (MŠMT) z roku 2016, která přinesla komplexní změny způsobu akreditací a hodnocení kvality vysokých škol a rovněž odlišila akademické a profesní profily bakalářských a magisterských studijních programů. Právě to se mohlo do jisté míry stát základním impulsem pro strukturální provázání s ideou mistrovské zkoušky (či bezprizorním systémem vyššího odborného školství).

Proměny konceptu mistrovské zkoušky během posledních let mohou posloužit jako symbol pro nereformovanou, rigidní strukturu středního školství. Ta ve své podobě od 90. let v podstatě nedokázala reagovat na jednu ze zásadních proměn vzdělávání v ČR, kterou je masifikace vysokoškolského vzdělávání a v návaznosti celkový posun specializace do pozdějších let vzdělávací dráhy žáka a studenta. Přestože řada oborů v praxi zůstává, v posledních letech vlivem Průmyslu 4.0 rychle vznikají nová povolání, často kombinující více kvalifikací a vyžadující méně rutinních dovedností. V tomto ohledu je – kromě proměny oborové struktury, zaměření a specializace – přirozeně nutná proměna samotných škol, především na úrovni středního a vysokého školství, na instituce celoživotního učení poskytující vzdělávání po celou dobu profesní dráhy jednotlivce. Až tehdy bude nejspíš opravdu prostor pro „zkoušku prestiže“, která už nebude muset řešit oborovou strukturu středoškolského vzdělávání a zavřené dveře na vysoké školy.

Štěpán Kment, analytik EDUin

**Akce tohoto a příštího týdne (výběr z [EDUKalendáře](#))**

**Nominujte aktivní a pomáhající mladé lidi na [cenu Gratias Tibi!](#)  
21. 1., 9.30, Neznalost jazyka neomlouvá?! Konference o dětech s odlišným mateřským jazykem**

**DAROVAT**

**PODPOŘTE beduin:**

Týden co týden připravujeme beduin, píšeme a mluvíme o vzdělávání s cílem proměnit ho k lepšímu. Abychom zajistili bezplatnou dostupnost pro naše čtenáře a zároveň udrželi současnou kvalitu, potřebujeme Vaši pomoc. Dar ve výši 200 pokryje přípravu beduinu pro Vás a jednoho dalšího odběratele. nadále, potřebujeme Vaši podporu.